

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

20. Purpura.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

compellat) hodie feci, quod hactenus me fecisse non memini, octo namque Pfalteria inter diem, ac noctem modulanter explevi. Videbatur autem tunc totus vultus ejus ita scopis attritus, ac sulcantibus quibusdam vibicibus livifactus, tanquam si pila fuerit prisnarum more contusus. Hujus igitur sancti Senis (concludit alibi) exemplo, faciendæ disciplinæ mos aded in nostris partibus inolevit, ut non modò viri, sed etiam nobiles mulieres hoc Purgatorii genus inhianter arriperent. Hucusque fuscè quidem, sed a què luculenter, ac piè Petrus Damianus.

Lib. 7. ep. 19.

Flagellat. Purgatorii genus.

3. Reg. 18.

Cic. l. 2. Tusc. quæst.

Aug. lib. de Pastor. c. 5. Flagellationem homo peccator fugiet, quam fugit innocens Christus?

Quid huc attexam alios, qui ferreis carentis sese dirissimè verberabant? Quid Guillelmos Aquitanicos, quid Nicolaos Tolentinos, quid Henricos Susones, huc recenseam ad pudefaciendos delicatiores, qui nec in tenebris nudare, ac funiculis diverberare se audent? In medium jam nunc prodeant vel ipsi dolorum cultores. Clamabant illi ante Baal voce magnâ, & incidebant se, juxta ritum suum, cultris, & lanceolis, donec perfunderentur sanguine. Tu ante Christi simulachrum immanissimè flagellis cæsi, & Cruci suffixi, funiculis carnem ad usque sanguinis effusionem non flagellabis?

Tullius Tusculanarum quæstionum lib. 2. ait: Spartæ pueri ad aram sic verberibus accipiuntur, ut multus è visceribus sanguis exeat, nonnunquam etiam ad necem, quorum non modò nemo exclamavit unquam, sed nec ingemuit quidem. Subditque: Quid ergo, hoc pueri possunt, viri non poterunt? & quod mos valet, ratio non valebit? Quod Tullius miratur in Ethnicis pueris, non exigo quidem à viris Christianis, quibus tantum suadeo obsequium rationabile, ut funiculis carnem mortificent, ne in comparatione puerorum suffundantur pudore.

Augustinus: Unicus ille ex Patris substantiâ natus, æqualis Patri in forma Dei, Verbum, in quo facta sunt omnia, non habebat, unde flagellaretur: ad hoc autem carne indutus est, ut sine flagello non esset. Tu, qui totus es carnis, flagellum fugies?

Heu! (dolet Bernardus) candor lucis

A æternæ nigrescit in carne pro carne salvandâ: & tu livorem perhorrescis? An ita Paulus? Absit: Castigo, inquit, corpus meum, ut non incedam, lividum facio, aut livoris, & sanguinis nota sugillo corpus meum. Theophyl id est, in servi morem habeo lascivientis, & contumacis, diverbero, contundo.

Bern. l. de Pass. Domini, ca. 6. 1. Cor. 9. Græc. Theoph.

Sic vel antequàm Christum flagellarum vidisset Elias (si modò non vidit in spiritu) oraturus pro populo ascendit in verticem Carmeli, & pronus in terram, posuit faciem suam inter genua sua, quasi in globum de more verberandus (sicut Regem, qui preparatur ad gyrum. hoc est, ad instar servuli, qui in modum globi, ad excipiendâ flagella à Domino cogitur preparari) Tu pro tuis ipse criminibus oraturus, ac veniam deprecaturus, ad flagella, ubi Christum ipsum dirissimè flagellatum vidisti, atque ad gyrum, ut verè servus, non præparaberis?

Ego, ego sum (dicas) qui peccavi, ego iniquè egi: tot innocentes, tot viri Dei qui sese tam dirè diverberant, quid fecerunt? Quid innocentia ipsa Christus ad eolum nam ligatus, atque aded immaniter, ac enormiter flagellatus? Vertatur, vertatur manus mea contra me: vertatur contra virum hunc sanguinum, & dolosum. Nullam Prætor inveniebat causâ in Christo: heu! quot in me cause! quas ille reperire non poterat in ipsâ innocentia, in me penitus inveniret. Percutiat ergo, cædatur reus iste inimicus homo, qui non tantum dignus est flagris, sed reus est mortis. Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & pereatis de viâ justâ.

3. Reg. 18. 2. Reg. 24. Flagellandum corpus exemplo Christi. Psal. 2.

D Prætor inveniebat causâ in Christo: heu! quot in me cause! quas ille reperire non poterat in ipsâ innocentia, in me penitus inveniret. Percutiat ergo, cædatur reus iste inimicus homo, qui non tantum dignus est flagris, sed reus est mortis. Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & pereatis de viâ justâ.

PURPURA.

PVNCTVM XX.

Et exeuntes, chlamydem coccineâ circumdederunt ei.

Matth. 27.

A D litteram, ac piè Seraphicus Bonaventura: D. Bonav. in med. pas. Christ.

ventura: Vix re vestitum, exuunt eum veste suâ, induuntque tunicâ, aut pallio purpureo; non novo, sed veteri, & abjecto in opprobrium regii nominis, quod ipse, prout asserebant Judæi, sibi idebitè usurpabat. Unde quia Rex dicebatur, induunt eum veste, quâ veteres utebantur Reges, & ad confusionis argumentum, non novam, sed veterem chlamydem acciperunt.

D. Ansel. ser. de pass.

Huc pulchrè D. Anselmus: Quis est hic habens imaginem quasi Regis, & nihilominus servi despectissimi confusione repletus? regali purpurâ induitur, sed in eâ potius despicitur, quàm honoretur. Coronatus incedit, sed ipsa ejus corona cruciatus est illi, & mille puncturis speciosum ejus verticem divulnerat. Scaptrum in manu gestat, sed eo ipso venerandum ejus caput feritur!

D. Athan. ser. de pass. & Crucis Domini.

Ceterum tam eruditè, quàm eleganter Athanasius regii hujus paludamenti mysteria huic in modum prosequitur. Cùm exueretur Dominus, eo ipso invisibiliter erigebatur de Diabolo trophæum. Et quod illud manifestum fieret, narratur à Joanne indutum fuisse purpurâ, à Matthæo verò, & Marco chlamyde coccineâ, coronamque illi ex spinis super caput esse positam, & calamum in manus datum, & ita cùm eum produxissent, genibus flexis adollare.

Joan. 19.
Matth. 17.
Marc. 15.

Miraculum novum (subdit Athan.) & incredibile, & magnâ sine dubio victoriæ insigne! Quem aspernabantur ut vilem, & contemptibilem, consitebantur Regem: cui tunicam, & vestem detraxerunt, purpurâ circumdederunt: & quem per ludibrium, subsannationemque pulsabant, ei triumphalia addiderunt ornamenta, coccineam chlamydem, & coronam spineam, & calamum.

Et quorsum hoc? Elucidans addit: Nam ramerit ea quasi per contumeliam agebant, efficiebatur tamen inde, ut ab eo latenter spoliarentur Dæmones: cùm enim sanguine terra per Diabolum functa, & multis undis cruoris esset imbuta, & ore aperto receperat sanguinem justî Abel, ac deinde hominibus sangui-

Gen. 4.

A nem sanguini superfundentibus, infusaque in eadem maledictione, mendacio, furto, adulterio execrabilis reddita esset, dicens Domino: *Et nunc maledicta terra, quæ aperuit os suum, ut reciperet sanguinem Abel fratris tui; cuique etiam prius ob prævaricationem Adæ maledixerat Dominus, dicens: Maledicta terra in operibus tuis, in arummiis inde victitabis per omnes dies vitæ tuæ; omniâque sanguine redundarent, & ubique spinæ ob execrationem nascerentur, & hoc chirographum nactus inimicus noster, omnes invaderet, & tyrannidem in omnes, ut in subjectos sibi, exercebat, eâ de causâ cùm cum omnibus spoliasset Dominus, hoc genere vestimenti indutus ad mortem processit, ut ostenderet, victoriam de morte non timere, sed pro nostrâ salute partam esse, gestatque in coccineâ chlamyde speciem sanguinis, spinasque in coronâ, & chirographum in calamo, quo instrumento jam olim nos Diabolus æri suo, rationibusque inferi, ros habebat, ut unâ cum morte, etiam ista simul demoliretur, & rerum naturam ab istis malis purificaret, & pro spinis lignum vitæ largiretur utendum, & pro sanguine peccatorum, suo sanguine & terram, & omnes emundaret, & pro maledictione jam in reliquum incolas terræ benediceret, idque his verbis:*

Osee 4.

Gen. 3.

B *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.* Idèd etenim nostrum sanguinem gestans (in veste coccineâ) suum omninò sanguinem in terram exhaust: unde factum est, ut in eâ pro spinis bona, & vita repullulascerent, ad quam oculos suos dirigens Sanctus ille loquutus est: *Credo videre bona Domini in terra viventium.*

Matth. 5.

Psal. 26.

C Acumen itaque Athanasii est, in chlamyde coccineâ, nostrorum peccatorum symbolo, in spinis, antiquæ maledictionis typo, & in calamo, veteris decreti, damnationisque chirographi instrumento, terram veste peccatorum sanguine exutam, spinas pristina maledictionis evulsas, & chirographum æternæ damnationis jam tunc fuisse delerum; pergitque suis similiter acuminibus meditari.

131

In spinis, quoddam aliâ quoque ratione spinam coronam gestare visus sit, nimirum ut sollicitudines nostræ vitæ extirparet: iniecit enim, inquit, scelestus ille, quanquam nolens, sollicitudines nostras super Dominum, non animadvertens, futurum esse, ut earum gestatione Dominus omnes in securitatem adtereret, quod & sementem verbi à spinis depurgatam haberent, & in precibus mentem incon-

vulsam possiderent. Ipse enim in doloribus, & curis erat, ut nos doloribus careremus.

In calamo, quoddam arundinem accepit, cum illià Diabolo porrigeretur, ignaro, quoddam contra seipsum gladium acueret. Dicitur enim arundo (verba ipsa Athanasii) serpentibus lethalis esse, atque inde potissimum interfici. Cum igitur ipse Dominus Sabaoth, ut Isaias dicit, fugientem draconem, & magnum illum serpentem Diabolum persequi statuisset, tum ejus rei causâ, quoddam illi exitiale erat, ab eis accepit, ut suis, propriisque rebus debilitatiore reddito Diabolo, iis, quæ Christi erant, homines fortiores redderentur. Quale quid in Davide designavit, qui sumptu adversarii Goliath gladio, eo illius caput præcidit. Idem quoque Servator fecit sumens arundinem ab illis, ut nos non solum liberaret à versutiâ serpentis, sed & illum serpentem tolleret, & mortuum exhiberet.

In spinis simul, calamo, & chlamyde hoc rursus meditatus, concludit: Ad eum igitur modum circumscriptus sceleratus ille, vidensque, se ab illis spoliari, & excidere, quibus adversum nos efferebatur, & se à terrâ protrudari, & terram à sanguine, & spinis emundari, seque amississe chirographam, & calamum; quo nos in suâ cautione descriperat, rursus non audenda audet, sed eo se magis verberat.

Cum enim audisset à Domino loquente maliciosus ille, spiritum quidem promptum esse, sed carnem infirmam, credensque Verbum unâ cum carne languere, & infirmari, nec carnem Verbi virtute corroborari, rursus nefaria moliri coepit, carnificesque incitavit contra Servato-

rem, circaque spinas, quas retinebat,olvebatur prorsus contrario, quam se parabat, eventu: eas enim tenendo amissit, quas putabat, ubi vellet, se resumere posse. Ceterum illas non prius resumere potuit, nisi ubi jam eas maledictione inibitâ liberasset Servator noster: quas cum ille gestasset, tum demum recepit serpens suas spinas, & chlamydem, sed tamen innoxias nobis, & ipsius tantummodo sceleris indices. Nunc enim Diabolus in spinis, velut in stimulis contra nos calcitrat, deque illo, & coccineâ chlamyde dicitur: Quemadmodum vestimentum sanguine mixtum non est purum, ita neque tu purus eris, quoniam terram meam perdidisti, & populum meum trucidasti.

Idem enim (subdit Athanasius) nunc irritans carnifices contra Servatorem, in spinas quasi in stimulos calcitravit, magisque pungebatur, quam pungebatur: restumptâ enim à Domino arundine, cum milites arundine Christum se pulsare existimarent, hâc in abantur: quippe qui Diabolum ipsos irritantem verberabant. Et urgentes illæ, quæ ascenderant contra Jerusalem, sese murò in valle Josaphat contrucidabant: ita nunc quoque illi, qui persequantur Dominum, semetipsos non sentientes verberant. Concluditque excursus dicens, spinam coronam Dominum admisisse, ut serpentem in spinis comprehenderet. Sed de spinis puncto sequenti fufius, satisque jam Athanasii spiritibus immorati, in solâ nunc purpurâ consistamus.

Et primum te quaeso, Domine: *Quare Isa. 63. rubrum est indumentum tuum? Cur purpurâ amictus? An forte sic à perfidis habitus: sic densus, ita exercitatus, ut epulo ille, qui purpurâ induebatur? Haud certè cor istud tuum divinum inter tot illudentium, quasi tot Dæmonum cohortem æstuat charitate, (dura, sicut Infernus, æmulatio,) quam purpuratus ille (indulg: nunc paradigmata) suâ induit purpurâ, ac bysso, flammis infernalibus æstuat.*

En, en modò mulieris, divinæ scilicet *Prov. 31. humanitatis byssus, & purpura indumentum, qua*

Isa. 27.

1. Reg. 17.

Math. 26.

Isa. 9.

2. Par. 20.

Luc. 16.

Prov. 31.

qua

qua sanè lugebit in morte, sed videbit, etiam in die novissimo resurrectionis.

Cant. 5.
Bernard. l. de
Pass. c. 4.
Gen. 39.

En dilectus antea in albâ candidâ, nunc in purpurâ rubicundus. Bernardus: Ecce Sponsus tuus, ô anima, rubricatur. Ele-va nunc mentis oculos, & vide, si tunica Sponsi tui hæc sit, an non. Ecce, ut fera pessima condemnavit filium tuum, fratrem tuum, Sponsum tuum!

Gen. ibid.

Nunc planè video vestem hæc di sanguine tinctam. Vide, & tu Pater, vide, utrum tunica Filij tui sit, an non? Tunica Filij mei est. Descendam ad filium meum lugens in Infernum. Ita Jacob, agnitâ Josephi tunicâ in- tinctâ cruore: hoc est, si viventem adhuc videre non potero, moriar, & videbo. Sic, sic perspectâ purpurâ peccatorum no- strorum verè perfusâ sanguine (si fuerint peccata vestra, ut coccinum) ô quàm Chri- stus exopravit mori, ut suâ nos morte salvaret, ac vivos iteram videret!

O purpuram pretiosam! ô verè purpu- ram honorabilem, quæ olim Regum, Im- peratorumq; humeros contegebas, nunc ipsos Dei humeros regis! Tantò hæc si- quidem cæteris præstantior, quantò non piscis, aut vermiculi, sed Christi vermi- culi quidem sanguine tincta est. O verè nunc effecta indumentum salutis! ô ve- stem nuptialem! meam, rogo, frigidita- tem, ac nuditatem operias.

Deinde vestram rogo perfidiâ, ô Ju- dæi, curâ Christus sic induistis? An fortè purpurâ, quæ regium est indumentum, eum condecorare decrevistis? Ita certè tunc factum legimus, cum jubente Rege indutus est Daniel purpurâ, & cum sumptâ stolâ, (Chaldaice, purpurâ) indutus est Mardocheus. Non equidem condecora- re, sed dehonestate sic volunt. Illudunt ei purpurâ, inquit Seraphicus, tanquam regnare volenti, & non valenti.

Dan. 5.
Esl. 6.

D. Bonav. in
med. c. 76.

Apoc. 19.

Apoc. 1.
Matth. 18.
Psal. 2.

Ioan. 13.
Prov. 8.

O, ô perfidit! voluit, sed non valuit? An non verè Christus Rex Regum, & Dominus dominantium? Annon Princeps Regum ter- re? Annon is, cui data est omnis potestas in celo, & in terrâ, Annon constitutus Rex à Deo super Sion montem sanctum eius? An ignorabat, quòd omnia dedit ei Pater in ma- nus? Annon is, per quem Reges regnant, & legum conditores iusta decernunt? Annon re-
Speranza Scriptura selecta.

A gnabit in domo Iacob in aeternum, & regni eius non erit finis? Annon regnabit in aeternum, & ultra?

Luc. 7.
Exod. 24.

Sed regnum meum non est hinc. Tu dicis, quia Rex sum ego, sed regnum meum non est de hoc mundo. Filius hominis non habet, ubi caput suum reclinet. Cum venissent, ut raperent eum, & facerent eum Regem, fugit ite- rum in montem ipse solus. Erat Rex, qui ti- mebat fieri Rex, inquit Augustinus: nec

Luc. 9.
Ioan. 6.

B talis Rex, qui ab hominibus fieret, sed ta- lis, qui hominibus regnum daret.

D. August. in
Cat. D. Th.

Ubi Herodes gavilus est valdè, viso Domino, & præ gaudii magnitudine (quemadmodum refert Anselmus) super Christi caput suammet regiam coronam imposuisset, ac regni successionem pro- misisset, modò aliquid mirum coram se edidisset, multisque propterea sermoni- bus eum interrogasset, ipse nihil illi re- spondit.

S. Ansel. lib.
de Pass.

C Vel in Cruce à regio titulo caput de- flexit.

Regia titulum
vel in cruce
Christi defugit
D. Fulg. ser. 5.
de Euphan.

Puichrè sanè D. Fulgentius ad illud: Vbi est, qui natus est Rex Iudaorum? Quis est iste, inquit, Rex Iudæorum? Pauper, & dives, humilis, & sublimis, qui portatur ut parvulus, adoratur ut Deus: parvulus in præsepio immensus in celo; vilis in pannis, pretiosus in stellis. Quid turba- ris, Herodes? Rex iste, qui natus est, non venit Reges pugnando superare; sed mori- endo mirabiliter subjugare: nec idèd natus est, ut tibi succedat, sed ut in eum mundus fideliter credat.

Et Sedulius.

Sedulius.

Hostis Herodes impie,
Christum venire quid times?
Non eripit mortalia,
Qui regna dat caelestia.

E Ecquis, rogo, unquam vel audierat, aut viderat Dominum nostrum petere, aut affectare regiam potentiam? Quis de illâ vel unquam loqui? Recidebant in in- vidiam ejus quæ dixerunt, aut fecerunt alii. Quàm enim præter dignitatem, & decentiam illius fuisset, ut de regno Ju- daico, aut Herodis Tetrarchiâ verbum ullum is faceret, cui Pater cæli, tetræque torius dedisset principatum?

Chrys. in Cr.

Fallimini profus, ô Judæi, fallimini,
Kkkk dum

Chryf. in Cat. dum affectatæ terrenæ regis dignitatis Christo erimen impingitis. Christ^{us} fugit, inquit Chryfostomus, erudiens nos mundanas contemnere dignitates.

Amb. lib. 5. Exam. c. 2. Et certè annon fallaciam, ac vanitatem humanarum omnium dignitatum Christus apprimè dignoscebat? Quid purpuras memorem, inquit Ambrosius, quæ Regum amictus imbuunt? Et statim ad mores subdit: Aquarum est igitur, quod in Regibus adoratur, aquarum est species illa, quæ fulget.

Gen. 40. Ambr. lib. de Joseph. c. 9. Honores mundani somnium. Inanes sunt, somnia sunt mundi tituli, ac dignitates. Idem Ambrosius ad illud: Narravit prior propositus pincernarum somnium suum. Per somnium, ait, ac peracutè, videt reddi sibi principarum suum, & hunc credebat apicem omnis potentis, quod Regi calicem dabat: sed hoc somnium est; & omnis potentia sæculi somnium, non veritas est.

Aug. hom. 15. in Apoc. Huc pulchrè satis, quod observavit Augustinus in Apocalypsum scribens? In lectione, inquit, quæ modò recitata est, Reges illi, quos dixit, quod persequuntur Ecclesiam Dei, quare quasi Reges appellantur? quia velut in somnis regnant.

2. Reg. 7. Lyran. Et inania nomina. Dignitates, tituli, quid aliud, rogo, quam nomina? Fecique tibi nomen grande. Lyranus, dando tibi dignitatem regiam: sed tanquam nomen, iuxta nomen magnorum, qui sunt in terrâ.

Boetius de cons. Phil. 3. prof. 4. Hoc eleganter Boetius, dum ostendit dignitates veri honoris vacuas, & expertes. Ut cognoscas, inquit, veram illam reverentiam per has umbratiles non posse contingere, sic collige. Si quis multiplici Consulatu functus in barbaras nationes fortè de venerit, venerandumne Barbaris honor faciet? Atqui si hoc mortale munus dignitatibus foveret, ab officio suo quod gentium modo nullo cessarent: sicut ignis ubique terrarum nunquam calere desistit: sed quoniam id eis non propria vis, sed hominum fallax annectit opinio, vane sunt illi: cum ad eos venerint, qui dignitates eas esse non aestimant: sed hoc apud exterarum nationes. Inter eos verò, apud quos orta sunt, num perpetuò perdurant? Atqui præfectura magna olim

A potestas, nunc inane nomen est, & Senatorii census gravis sarcina. Si quis quondam populi curasset annonam, magnus habebatur: nunc eâ præfecturâ quid abjectius? Ut enim paulò antè diximus, quod nihil habet proprii decoris, opinione ut entium nunc splendorem accipit, nunc amittit.

B Si igitur (prosum concludit) reverendos facere nequeunt dignitates, si ultrò improborum contagione sordescunt, si mutatione temporum splendere desinant, si gentium aestimatione vilescunt, quid est, quod in se expectandæ pulchritudinis habeant, nedum aliis præstent? Tam metrum de more pangens, ita occinit.

Met. 4.

Quamvis se Tyrio superbus ostro

Comerat, & niveis lapillis,

C *Invisus tamen omnibus vigebat*

Luxur Nero servientis.

Sed quondam dabat improbus verendis

Patribus indecoros curules.

Quos illos igitur pures beatos,

Quos miseris tribuunt honores?

D Deinde in rosâ sequenti: An verò regna Regumque familiaritas efficere potentem valent? Quidam, quando eorum felicitas perpetuò perdurat? Atqui plena est exemplorum vetustas. plena etiam præsens ætas, qui Reges felicitatè calamitate mutaverint. O præclara potentia (subdit ironicè) quæ nec ad conservacionem quidem sui satis efficax invenitur!

E Expertus fortis suæ periculorum Tyrannus, regni metus pendentes supra verticem gladii terrore simulavit. Quæ est igitur hæc potestas, quæ sollicitudinum morbos expellere, quæ formidinum aculeos vitare nequit, Atqui vellet ipsi vixisse securi, sed nequeant: dehinc de potestate gloriantur. An tu potentem censes, qui satellite latus ambit, qui quos terret, ipse plus metuit? Qui ut potens esse videatur, in servientium mansuetum est?

Inanes, umbratiles, vanæ sunt dignitates. Nescitis, inquit olim Dominus ad fratres illos appetitores, quid petatis. Chryfostomus: *Ioan. 20. Chryfost.*

stomus: Quasi diceret: Ego vos vocavi ad dexteram de sinistra: & vos vestro consilio curritis ad sinistra? Nesciebant, quid peterent, addit Rabanus: quia delectabat eos culmen honoris, quos nondum exercuerat via laboris.

Caduci planè, transitoriique sunt mundi honores: quia & ipse mundus transiit, & concupiscentia ejus. Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus quasi flos fœni: siccatum est fœnum, & cecidit flos. Unde Gregorius ad illa verba Jobi: *Elevati sunt, & non subsistent*; per regem sic farur: Iniquorum potentia fœni flosi comparatur, quia mirum carnis potentia, dum virer, cadit, dum apud se extollitur, repentino intercepta sine terminatur. Unde est sicut stipula, quæ in altum rapitur, & quasi fumus, qui à nebula attollitur, & sicut nebula, quæ se erigit, sed exortus Solis radius, ac si non fuerit, abstergit: & sicut ros, qui subito calore siccat, & sicut spumosa aquarum bullæ inchoantibus pluvii extrinçat, sed eò celerius disuptæ depereunt, quò iostatæ altius extenduntur. De iniquis ergo temporalis gloriæ elevatione tumentibus, sed tamen nullâ soliditate in hac vitâ durantibus, rectè dicitur: *Elevati sunt, & non subsistent*.

Huc opprimè quadrat illud Vatis Osee: *Transire facit Samaria Regem suum, quasi spumam super faciem aquæ*. Eleganti etenim similitudine Regum constantiam (rectius dixerim, inconstantiam) similem facit spumis in rapido flumine productis, quæ licet defluentibus velocissimè, maximèque impetu aquis aliquam diu extare, & crescere in altum videantur, tandem subito commotæ vehementi aquarum cursu, & vi dissipantur, ut brevi omnes omninò evanescant. Sic & Regum inconstantia in hac humanæ conditionis fluxibilitate, (Omnes enim morimur, & sicut aqua dilabimur super terram.) ad instar spumæ extare, ebullire, atque efferi videtur: sed mox citissimo vitæ cursu quasi spumæ, bullæque dissipantur, ac dissipantur. At Rupertus Tuiciensis aliâ quidem, nec minùs propriâ similitudine: sicut, inquit, in fervente ollâ superiores aquæ in spumam,

bullasque erumpunt, ipsæque bullæ subsidentes colliduntur, & aliis emergentibus, aliæ crepant, & dissiliunt, ita Samaria, vel decem Tribus jugi ferventes igne discordiæ Reges alios super alios creant, & usque ad decem vices percussereunt. Annon igitur *transire fecit Samaria Reges suos, quasi spumam super faciem aquæ?*

Sicut mane transiit (sic diversis figuris i-

dem Vates prosequitur) *pertransiit Rex Israel*. Hebr. *Sicut aurora transiit Rex Israel*. *Optimè Regum felicitas mane est, vel*

aurora pertransiens. Marutino tempore, in vernis præsertim mensibus, quid lætius, quid jucundis? Sole oriente erumpunt flores, gemmant arbores, prata ridet: sed assurgente illo, summumq; cæli verticem occupante, ecce tibi arescunt flores, marcescunt arbores, flavescunt prata.

Sicut ergo mane transiit, vel sicut aurora transiit, pertransiit Rex Israel. Vix n. præsentis vitæ felicitatem Rex prælibavit, cum ecce in occasum tuit, nihilo quàm ipsum marutium tempus in suâ felicitate diuturnior, immò vel ipso mane deterior: citò enim mane transiit, inquit idem

Rupertus, *vetuntamen iterum revertitur*; Rex autem Israel non revertitur amplius, Quod & signanter Propheta innuit, nam cum dixisset: *Sicut mane transiit*, non

contentus fuit dixisse: *Transiit Rex Israel*, sed omnimodum & irrevocabilem exprimens transitum: *Pertransiit*, inquit, *Rex Israel*, quia jam ultra non rediturus est. Unde cum regius ille infantulus sub ipso nascentis auroræ crepusculo, ac lucis in limine ad occasum pertransisset: *Ego vadam*, inquit parens David, *extertis ut cunque parens David, extertis ut cunque lachrymis, magis ad eum, illo verò non revertetur ad me*.

O verè brevem, ô fugacem Regum felicitatem! Hanc strenuus ille Machabæorum Dux, Simeon, ingeniosè satis, & graphicè delineavit, cum *adificavit super sepulchrum patris sui, & fratrum suorum adificium altum visu, & circumposuit columnas magnas, super columnas arma ad memoriam æternam, juxta arma navis sculptas,*

Kkkk 2 que

Raban. in Cat.
aurea. Glossa.

Isa. 40.

Job. 24.
Greg. ibid.

Osee 10.
Et spumam.

2. Reg. 14.

Rupert. ibid.

Osee 11.

Et aurora pertransiens.

Et aurora à de-
terioriores.

Rupert. Abb.

2. Reg. 12.

1. Mach. 3.

- qua xiderentur ab omnibus navigantibus mare Planè cruditum opus, ubi regie majestatis insignibus naves junguntur, quæ nimirum humanæ vitæ fugacitatem pro tendunt. Unde & veteres Imperatores olim, teste Strabone, pictis navibus pro regis coronis utebantur, ut illa videlicet imperatoria majestas non non firmo solo stabilita, sed fluctuante salo exagitata ostenderetur: & sicut naves quàm ocysimè perlabentes nulla sui in aquis expressa vestigia relinquunt: ita palam esset Regibus, quàm citissimè morituris, omnem illorum memoriam apud homines penitus abolendam.
- Strabo lib. 7.*
- Ihn. 40.* Qui dat secretorum scrutatores, hoc est, Principes (sic habent Septuaginta) quasi non sint: Iudices terra velut inane fecit.
- Psal. 39.* Quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt. Ad Hebraicum: Velut aqua fluxus, aut somnia, aut bullæ, eorum anni erunt.
- Psal. 77.* Defecerunt in vanitate dies eorum. Alii: Defecerunt in oris statu dies eorum.
- Zach. 6.* Quatuor illis Zachariæ quadrigis quatuor mundi imperia comparantur, & quàm appositè: quia videlicet non minor in his, quàm in illis volubilitas reperitur.
- Execch. 1.* In quatuor etiam Ezechielis animalibus quatuor mundi monarchias nonnulli Interpretes intelligi, signarique volunt, sùsque deque nimirum ut rotæ voluntur imperia, humanæ felicitatis expansis prætervolant alis, mundi dignitates, & honores fluctuant inconstantiâ: Et aspectus rotarum, & opus earum quasi visio maris.
- Dan. 7. Rusp. ibid.* Pulchrè sanè Rupertus ad illud Danielis: Videbam in visione meâ nocte, & ecce quatuor venti pugnabant in mari magno. Mare, inquit, vitam vocat, utpote quæ infinitas habet procellas: ventos autem ipsam impellentes, rerum mutationes. Sicut enim, Austro flante, ad Arcticam partem fluctus accurrunt, & Borea mare concitante, rursus unda ad australem partem impellitur: ita quando Assyrii Orbis gubernacula obtinebant, omnes subjectos populos ad se trahebant: translato autem ad Persas regno, translatus est statim subjectorum ad illos concursus.
- Philo Judæus.* Sed egregiè pariter, ac eleganter Philo
- A.** Hebræus, libro, quòd Deus sit immutabilis: Si non libet, inquit, singulorum fortunam perquirere, vide regionum integrarum, & gentium mutationes in mellus, ac deterius. Floruit quondam Græcia, sed Macedones abstulerunt ei potentiam: Ante res Macedonum inelyta fuerat Persarum felicitas, sed unâ dies tam ingenti regno finem attulit. Et nunc Persæ, penes quos paulò antè fuerat imperium, sunt Parthorum provincia: Fuit & Ægypti olim perampla, magnificâque potentia, sed nubis in morem præterit ejus felicitas. Quid Æthiopes? Quid Carthago? Quid Africa? Quid Pontici Reges? Quid Europa, Asiaque? & ut compendio dicam, totus Orbis habitabilis? Nõnne more navis, sùsque deque jactatæ marinis fluctibus, nunc adversis ventis, nunc secundis utitur? Nam Verbum divinum choreas in Orbe ducit (alludit fortè ad illud Proverbiorum, Ludens in orbe terrarum) & omnes gentes circumlustrando nunc his, nunc illis imperia vel tribuit, vel adimit. Nihil igitur (concludit Philo) est in humanis rebus præter umbram, auramque levissimam sine morâ prætervolantem, eunt enim ultrò, citròque, tanquam æstuaria.
- B.** An ergo idem nunc divinum Verbum hujus mundi regna, atque imperia affectasset? Quid tunc, cum ostendit ei Diabolus omnia regna Orbis terra in momento temporis, vel in puncto? Cognovit equidem omnia hæc momentanea: in momento enim, ut inquit Ambrosius, cuncta illa prætereunt, & sæpè honor sæculi abiit, antequàm venerit: quid enim sæculi potest esse diuturnum, cum ipsa diuturna non sint sæcula? Quid ergo unum Israelis regnum affectasset, qui omnia orbis terrarum regna contempsit?
- C.** Non est, ergo, non est, ô Judæi, quòd ei illudentes regiâ eum purpurâ induatis. Nos, nos miseros dignitatibus semper inhiantes, totòsque ambitum spirantes, ambulantesque in mirabilibus super nos, ludicrâ hac purpurâ induite: pro nobis enim, qui semper ambimus, Christus hæc modò à vobis indutus est purpurâ.
- Luc. 4. Alij.*
- Ambr. ibid.*
- Ambitio dignitatum magna passim apud homines.*
- Heu!*

Bern. ep. 42. ad
Henric. Seno-
nen. Archiep.

Heu! quàm omnes ambimus! Curri-
tur (sic dicens Bernardus) in Clero pas-
sim ab omni ætate, & ordine, à doctis pa-
riter, & indoctis, ad ecclesiasticas curas,
& tanquàm sine curis jam quisque victu-
rus sit, cum ad curam pervenerit. Multi
(subdit statim) non tantà fiducià, & ala-
crite current ad honores, si esse senti-
rent & onera. Gravari profectò metue-
rent, nec cum tanto labore, & periculo,
quarumlibet affectarent infulas dignita-
tum. Nunc verò, quia sola attenditur
glorià, & non pœna purum esse Clericum
erubescitur in Ecclesià, seque viles æsti-
mant, & inglorios, qui quocunque emi-
nentiori in loco non fuerint sublimati.

At cum primos honorum gradus me-
ruerint in Ecclesià (meruerint autem
vel vitæ merito, vel pecuniæ, sive etiam
carnis, & sanguinis, quæ regnum Dei non
possidebunt, prærogativâ) non idè corda
quiescunt, duplici semper æstuant desi-
derio, quo utique magis, ac magis & di-
latentur in plura, & ad celsiora sublimen-
tur. Verbi gratiâ (exscribo verba ipsa Bern-
ardi) cum factus quis fuerit in quacun-
que Ecclesià Decanus, Præpositus, Ar-
chidiaconus, non contentus uno in unâ,
plures sibi, immò quorquor valet con-
quire honores facit, tam in unâ, quàm
in pluribus, quibus tamen omnibus, si
locus venerit, unius præferet Episcopi
dignitatem. Sed nunquid sic satiabitur?

Et insatiabilis.

Factus Episcopus, Archiepiscopus esse
desiderat. Quo fortè adepto, rarsum ne-
scio quid altius somnians, laboriosis iti-
neribus, & sumptuosis familiaritatibus
Romanum statuit frequentare palatium,
quæ stas sibi quasdam exinde compa-
rans amicitias.

Nonnulli cum ista non possint, vertunt
se ad aliud ambiendi genus, in quo nihilo-
minus aperiant eam, quam habent, do-
minandi libidinem. Nam cum præsideant
urbibus valdè populosis, & totas, ut ita
dicam, patrias propriæ diocesis ambitu
circumcludant, occasione inventâ ex
quocunque veteri privilegio, satis agunt,
ut & vicinas sibi subijciant civitates, qua-
sonus duæ, quibus duo vix Præsules suffi-

ciobant, sub uno redigantur Antistite.
Rogo, quæ hæc tam odiosa præsumptio?
quis hic tantus ardor dominandi super
terram? quæ principandi tam effrænis cu-
piditas? Quid hoc? Fortè ut plures popu-
los salves? Sed in alienam messëm, tuam
mittere falcem injuriosum est. Ut tuæ
præstes Ecclesiæ? Sed Ecclesiarum Spon-
so non placet tale unius incrementum,
quod sit detrimentum alterius.

B Crudelis ambitio, & incredibilis, si fi-
dem oculi non astruerent. Vix tenent ma-
nus, quin illud ad litteram impleant,
quod legitur in Propheta: *Securunt præ-
gnantes Galaad ad dilatandum terminos suos.*
Ubi est illa terrificæ comminatio: *Vs, qui
conjugitis domum ad domum, & agrum agro
copulatis?* Nunquid in his duntaxat exi-
guis vix istud metuendum est, non aurem
cum urbes urbibus, aut provinciæ pro-
vinciis continuantur? Immo etiam re-
spondeant, si volunt, se imitari Domi-
num Christum facientes & ipsi utraque
unum, adducentes & ipsi ex diversis pa-
scuis greges, ut fiat *unus pastor, & unum
ovile.* Hujus rei gratiâ non pigritantur
crebrò terere liminâ Apostolorum, in-
venturi & ibi, (quod magis dolendum
est) qui suæ saveant improbæ voluntati,
non quod valdè Romani curent, quo sine
res terminetur, sed quia valdè *diligunt
munera, sequuntur retributiones.* Nudè (con-
cludit Bernard.) nuda loquor, nec retego
verenda, sed in verècunda confuto.

Idem alibi tam eleganter, quàm verè:
Ambitio subtile malum, secretum virus,
pestis occulta, doli artifex, mater hypo-
crisis, livoris parens, vitiiorum origo, cri-
minum fomes, virtutum ærugo, tinea
sanctitatis, excaecatrix cordium, ex re-
mediis mortem creans, generans ex me-
dicinâ languorem. Et paulò pòst: Tertia
Christi tentatio de ambitione fuit, quan-
do ei Satanas omnia mundi regna promi-
sit, si cadens adoraret eum. Videtne (sub-
dit) quòd ambitionis via adoratio Dia-
boli est, quâ videlicet ad honores, & glo-
riam mundi perveniendum suis ille ado-
rationibus pollicetur?

In horâ, qua audieritis sonitum tubæ, &
Kkkk 3. fistulæ, Dan. 3.

Amos 1.

Isa. 1.

Bernard, in
Psal. 90.
Et plurimo-
rum malorum
parens.

Matth. 4.

Ambitionis
via adoratio
diaboli.

Richard.

fistula, & cithara, sambuca, & psalterij, & symphonia, & universi generis musicorum, cadentes adorant statuam auream, quam constituit Nabuchodonosor Rex. Richardus: Rex Babyloniae est ille, qui est Rex super omnes filios superbiae. Et quid est, statuam auream adorare, nisi superbiae deservire? Facile Rex Babyloniae quorumlibet sanctitatem deridet, si eos ex sua sanctitate in superbiam erigere possit. Et tunc eos in regno suo libenter patitur, cum elationi militare eorum studia inruerit.

Hebr.
Hieron.
Glossa apud
Hug. Card. ib.

Statua constituta fuit in campo *Dura*, quod est *pyra ignis*, aut *vivarium*, sive *locus conclusus*, aut *sternus*, juxta quem gigantes turrim Babel fecerunt. Væ his, qui ambitionis igne inflammantur: væ his, qui in quibusdam aulis, quasi in vivariis conclusi, aureo quodam ambitionis hamo extrahuntur: væ his, qui in lubrico fluxibilis vanitatis, & Babelicæ turris elatione pedem stant, cadentes, cadentes adorabunt. Ubi Glossa: Nemo Deum cadens simpliciter adorat, sed in faciem: *Dæmones autem*, & idola adorant cadentes.

Glossa.
Matth. 4.

Hieronymus ad ea verba: *Ad congregandum Satrapas*. Excelsa, inquit, periculosius stant, & citius corruunt, quæ sublimia sunt:

Psal. 72.
Sen. ep. 8. l. 2.
Ambr. in Luc.
lib. 4. c. 4.

Tolluntur in altum, Vt lapsu graviore ruant.

Dejecisti eos, dum alleverantur.
Seneca: Confragosa in fastigium dignitatis via est.

Ambrosii perniciosum malum

Ambrosius: Hoc ipso perniciosior ambitio est, quod blanda quædam est conciliatricula dignitatum, & sæpè quos vitia nulla delectant, quos nulla potest movere luxuria, nulla avaritia subruere, facit ambitio eriminosos: habet enim forensium gratiam, domesticum periculum; & ut dominetur aliis, prius se vit, curvatur obsequio, ut honore donecetur. Quasi dicat: Cadit, ut erigatur.

Num. 16.
Hebr.

Multum erigimini, filij Levi. Hebr. *Multum vobis*, non ab alio, sed à vobis erigimini; aut *multum vobis ipsis* assumitis, & arrogatis, filij Levi. Sed terribilis casus: *Dirupta est terra sub pedibus eorum, & aperientur sinus devoraturi illos cum tabernaculis suis, & universa substantia eorum.*

A *In calum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum, sedebo in monte Testamenti Margin. Ecclesia, vel celeberrimo: ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo. Veruntamen ad Infernum detraheris (ò casum!) in profundum lacu. Detrahitur ad Inferos superbia tua, aut etiam sonitus naborum tuorum. Qui te viderint, nunquid, inquit, iste est vir, qui conturbavit terram, qui concussit regna, qui omnia suscipit, & que exertit, ut ad hujusmodi dignitatis fastigium perveniret?*

B *Certe laborant, insudant ambitiosi, in quos pulchre Petrus Blesensis epistola ad Sacellanos aulicos Regis Anglorum, cum charitatis potentia componens ambitionis animositatem, sic fatus: Nihil ambitioso difficile, ideòque ambitio est quædam simia charitatis. Charitas enim patiens est pro æternis: ambitio patitur omnia pro caducis. Charitas benigna est pauperibus: ambitio divitibus. Charitas omnia suffert pro veritate: ambitio pro vanitate. Utraque omnia credit, omnia sperat: sed longe dissimili modò hæc ad gloriam hujus vitæ, illa ad gloriam sine fine.*

C *Felices, qui ob hanc finem sine fine insudant, qui ecclesiasticas dignitates etiam primarias, ac ultra delatas, ut Christi purpurâ decorentur, humiliter fugiunt, quamvis etiam possint sanctissimè non recusare.*

SPINÆ.

PUNCTVM XXI.

B *Et imponunt ei plectentes spineam coronam. Marc. 15.*

Huccine tandem reciderunt rosæ, Sap. 2. *quas olim creasti tu quidem, ò veris Sator, sed hominum, qui te iis tibi male coronarunt, planè luxus absumit?*

Huccine, huccine rosæ, speciosaque mollium, ac voluptuariorum coronæ te, dulcissime Jesu, redegunt, ut tu pariter nascitu-